

Tisztán telepített gyepnövények legeltetési preferencia vizsgálata

Barcsák Z. - Szemán L. - Tasi J.

Agrártudományi Egyetem, Gödöllő

A különböző gyeptípusok telepítésének tervezésénél a gyepnövény fajok terméstmögét és beltartalmi mutatóit vesszük elsősorban figyelembe. Az elmúlt évtized során kutatásaink egyik iránya a különböző gypalkotók - legeltetett állatokkal végzett - ízletességi (preferencia) vizsgálata volt. Az eredményeket elsősorban tisztavetésű gypeken rögzítettük a legeltetett állatfajok harapásszám vizsgálatán, vagy a területen eltöltött időn keresztül. Célunk, hogy a fűtömög és a beltartalom figyelembe vételén túl a növény ízletességét is vegyük tekintetbe, az új gyeptelepítés és felülvetés, vagy a természetes gyepek növényállományának felújítása során.

A gyepnövények ízletességére vonatkozó vizsgálataink alapján (1983, 1984, 1985, 1986, 1989) megállapítottuk, hogy mind a szarvasmarhák, mind a juhok egyes növényfajokat (1) első helyen szívesen legelnek (2), vannak olyan növények, amelyeket mind fiatal korban, mind idősebb korban átlagosan legelnek (3) és van néhány növényfaj, melyet fiatal vagy idősebb korban részesítenek előnyben, (4) de vannak olyan fajok is (zöldpántlikafű, nádas csenkesz), melyet egyetlen fejlődési fázisban sem kedveltek az állatok.

A legeltetett zöldfű a takarmányozásban rendszerint úgy jelenik meg, mint a szarvasmarhák legfőbb és legolcsóbb szálastakarmánya.

A gyepnövények ízletességére irányuló vizsgálatunkat Gödöllőn, kilúgozott barna erdőtalajon beállított 12-féle gyepnövényvel 1991-ben és 1992-ben végeztük. A kapott eredmények a következők:

1. Megállapítottuk, hogy a legnagyobb zöldfű tömeget a keverék, a fehérhere, a csomósebír és a szarvaskerep adta, míg a legkevesebbet a réti perje és a zöldpántlikafű produkálta.
2. A Limousine fajtájú tehennel végzett ízletességi (preferencia) vizsgálat eredményei szerint - az 1 órára eső harapásszám alapján - legjobban a keveréket (réti csenkesz, magyar rozsnok, fehérhere, szarvaskerep), a csomós ebírt, szarvaskerepet, réti csenkeszt és a fehérherét kedvelték az állatok. A tehének a zöldpántlikafűvet és a nádas csenkeszt nem szívesen legelték.
3. A harapásszám intenzitására vonatkozó eredmények szerint megállapítottuk, hogy a délelőtti 2,5 óra alatt 3034-et haraptak átlagosan az állatok. A délutáni legeltetéskor nagy harapásszámmal kezdik a legelést és félóránként jelentősen csökken az intenzitás, majd 2 óra alatt - 2.278-at haraptak - jóllaknak.

4. Kísérleti adataink szerint a legeltetés intenzitása mind a délelőtti, mind a délutáni legeltetéskor - az első félórához képest - fokozatosan csökken, vagyis az állatok a legeléskor jelentős munkát végeznek és így elfáradnak.
5. Az 1 nap alatt felvett fűmennyiséget figyelembe véve megállapítottuk, hogy 1 harapásra a Limousine fajtájú teheneknél átlagosan 9,4 g zöldfű esik.
Az ízletességi vizsgálatokat, azok eredményeit a gyeptelepítésnél, felülvetésnél célszerű figyelembe venni, hogy a különböző gyepnövényfajok közül azokat használjuk, melyeket kedvező mennyiségük és beltartalmuk mellett az állatok szívesen is legelnek.

Irodalomjegyzék

- BARCSÁK, Z. - KERTÉSZ, I.: 1984. Termesztett gyepnövények produkció vizsgálata és legelési (ízletességi) sorrendjének alakulása. Mg. Tud. Napok. Gödöllő. p: 174.
- BARCSÁK, Z.: 1985. Melyik fű az ízletesebb? Magyar Mezőgazdaság. Budapest. 40/25. p: 18.
- BARCSÁK, Z. - SZEMÁN, L. - TASI, J.: 1986. A műtrágyázás hatása a gyepék termésére, táplálóanyag-tartalmára és ízletességére. Tudományos Tanácskozás. Gödöllő. p: 73-74.
- BARCSÁK, Z. - KISPÁL, T.: 1990. Palatability examination of Grasses. Banska Bystrica. European Grassland Federation. Volume II. p: 281-285.
- DÉR, F. - BABINSZKY, M. - STEFLER, J.: 1991. Az állatok termelése a legelőn. Természetes állattartás 1. DATE kiadvány. Debrecen. p: 83-91.
- MIHÓK, S. - NAGY, G.: 1991. A lúd legeltetése. Természetes állattartás 1. DATE kiadvány. Debrecen. p: 99-109.
- VINCZEFFY, I.: 1991. Gyógyhatású növények a legelőn. - Természetes állattartás 1. DATE kiadvány. Debrecen. p: 77-80.